

Historia ya Falsafa

79 Maadili Tangu Uchangamfu wa Kimantiki

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Nadhani nina sauti yangu wiki hii, kwa hivyo hainiumizi sana, na natumaini wewe pia. Wiki iliyopita, tulikuwa tukiangalia jinsi uchambuzi wa lugha wa kawaida ulivyopanua na kulegeza uthabiti wa kisayansi wa watu wenye msimamo chanya. Na tulikuwa tunaona hilo hasa tukirejelea mzozo wa lugha ya kidini wa miaka ya 1950, mwanzoni mwa miaka ya 60, ambao ulikuwa ukitafula aina fulani ya marejeleo ya kimatibabu ya kuzungumza kuhusu Mungu.

Nataka asubuhi ya leo, asubuhi ya leo, nichelewe kidogo kwa hilo, alasiri ya leo, tuangalie nadharia ya kimaadili, tangu uchanya wa kimantiki, na tutakachoona mwanzoni ni aina ile ile ya ushawishi wa uchanganuzi wa lugha ya kawaida katika kuvunja kizuizi hicho cha uchanya wa kimantiki na nadharia yake ya maadili ya kihisia. Ayer anaelezea kwa ufanisi sana katika sura hiyo yake kuhusu maadili na theolojia anaposema kwamba hakuna hukumu za kimaadili zinazoweza kutolewa, ni usemi wa kihisia tu, hata taarifa kuhusu hali za kibinafsi za mambo, hata hukumu hizo. Ni maelezo tu ya hali za kisaikolojia, si hukumu za kimaadili.

Na hivyo kusema chochote kama kuiba ni kosa au vita ni aibu ni jambo la kihisia tu na halileti kiashiria chochote katika kile tunachozungumzia. Sasa, ushawishi wa uchanganuzi wa lugha ya kawaida unajitokeza katika mjadala ulioendelea ndani ya kile tunachokiita metaethics, neno ambalo lilibuniwa pamoja na juhudi za GE Moore za kujua kilicho kizuri. Unakumbuka Moore alisisitiza kwamba tuna ujuzi fulani wa kihisia wa mema na utambuzi wa kihisia, badala yake, wa mema, ingawa hatuwezi kuupunguza kuwa mali yoyote ya asili, furaha, raha, matumizi, sheria ya asili, au chochote kile kihisia au kimetafizikia, kinachoweza kuelezwa, kosa lake la asili.

Naam, Ayer alijibu, bila shaka, kuhusu hisia za Moore kwa kusema kwamba ikiwa hatuwezi kufafanua au kuelezea mema, neno hilo halina maana. Na hivyo nadharia ya hisia ilitokana na aina hiyo ya kuzingatia. Lakini metaethics inahusiana na maana ya lugha ya kimaadili.

Na unaweza kuona wazi jinsi wasiwasi wa kimaadili ulivyokuwa wasiwasi mkuu kutokana na dai la kimantiki chanya kwamba istilahi za maadili hazina maana, hazina maana kiutambuzi. Hazirejelei chochote. Lakini ufahamu haukufa kutokana na hilo.

WD Ross aliendelea na aina ya uelewa ambapo kinachoeleweka ni sahihi, si kizuri, bali ni sahihi. Na unaweza kuweka maneno hayo mawili tofauti kwa tofauti sambamba kati ya kinu na haiwezi. Mill na maadili yoyote ya kiteknolojia au ya kiteolojia yanahusika na mema, matokeo mazuri, mwisho mzuri tunaoutafuta.

Ilhali haki inahusiana na ubora wa kitendo au nia yenyewe, si kwa upande wa matokeo. Katika kutoweza, haki daima ni kutenda nje ya wajibu. Kwa hivyo WD Ross alisisitiza kwamba tuna utambuzi wa moja kwa moja wa haki .

Maana ya neno hilo inakuwa wazi ingawa hatuwezi kulipunguza kuwa sifa nyingine yoyote, bado tukiepuka uwongo wa kimaumbile, unaona. Lakini linatambulika, kwa mfano, katika kesi ya kuingia mkataba au kutoa ahadi. Kisha tunatambua kwamba tuna majukumu yanayofuata.

Na ni sawa kwamba tutimize majukumu yetu. Na kwa hivyo maana ya neno hilo inahusiana na majukumu yanayotambulika kwa kawaida yanayotokana na mahusiano na mikataba fulani. Unaweza kugundua kwamba kinachoanza hapo kimekuwa cha kawaida zaidi tangu aina ya mkandarasi, aina ya mada ya mkandarasi.

Baada ya kuingia mkataba, tuna majukumu. Baadaye , tutagundua kwamba unaenea kama msingi wa wajibu wote wa kimaadili, aina fulani ya uhusiano wa kimkataba. Lakini ni marejeleo tu kwa Ross katika kutoa mifano ya utambuzi wetu wa angavu wa haki.

Lakini uchambuzi wa kawaida wa lugha unakuwa na ufanisi zaidi unapofikia maendeleo mengine ambayo nimeyaorodhesha. Mtazamo wa kimaadili ulioandaliwa kwa kiasi fulani na William Frankner, ambaye alifundisha katika Chuo Kikuu cha Michigan, aliandika utangulizi unaotumiwa sana uitwao Simply Ethics, ambao, kwa kitabu chenye kurasa 100 hadi 120, labda umetumika zaidi kuliko kitabu kingine chochote, na bado unarejelewa. Frankner alikuwa msomi wa Christian Reformed, mhitimu wa Chuo cha Calvin.

Na ingawa ukanamungu wake haujitokezi waziwazi katika kitabu chake, hakika uko chini ya uso. Na ikawa dhahiri katika makala aliyoandika, nadhani huenda nilikutaja hili hapo awali, kwamba aliandika mwishoni mwa miaka ya 30, kama ninavyokumbuka, akijibu uwongo wa GE Moore wa asili, ambapo alisema kwamba ingawa huwezi kubaini stahili kutoka kwa ni, ikiwa una dhana ya ziada, kwa mfano ya aina ya kitheolojia, basi unaweza kubaini stahili kutoka kwa ni. Hiyo ni kusema, ilhali A haimaanishi kimantiki B, A pamoja na B inaashiria B kimantiki. Kwa hivyo, kwa kuongezwa kwa dhana fulani ambayo inaweza kuanzisha chanzo cha wajibu wa kimaadili, msingi wa maadili, unaweza kubaini hitaji fulani la kimaadili kutoka kwa misingi fulani ya ukweli.

Kwa hivyo ukisema, Dhana B, Mungu, kiumbe mwenye maadili binafsi yupo, basi mara moja unapata hukumu ya thamani katika Dhana ya awali. Lakini kwa vyovyote vile, karatasi yake ya awali, ambayo kwa kweli iliimarisha sifa yake katika falsafa, karatasi hiyo ya awali, nadhani, iliandaa njia kwa msisitizo wake wa baadaye juu ya kuchukua mtazamo wa maadili. Kwa sababu maana ya maneno ya kimaadili inategemea wewe kuchukua mtazamo wa maadili.

Hiyo ni kusema, kuchukua mtazamo wa kimaadili kunawakilisha kiungo kisicho cha utambuzi, si cha kihisia tu, bali aina ya mtazamo usio wa utambuzi unapojitolea kutathmini mambo kimaadili. Kwa hivyo kwa kuongezwa kwa mtazamo huo usio wa utambuzi, unaanza kuona kwamba maneno ya kimaadili yanarejelea mitazamo kama hiyo inayohusika katika mtazamo wa kimaadili. Yana mtazamo huo wa kisaikolojia.

Unaweza kusema kwamba hii inasababisha aina ya ubinafsi wa kimaadili, ambapo istilahi ya maadili hufafanuliwa kuhusiana na hali za kibinafsi kama vile kuchukua mtazamo wa maadili. Sawa, lakini bado una hukumu za kimaadili za utambuzi, ambazo hazikuwa na AJ Ayer. Kurt Bayer ndiye mwakilishi wa pili wa mwanafalsafa huyu wa Australia.

Inajulikana zaidi ni uandishi wa sheria wa RM Hare. RM Hare, ambaye alifundisha huko Oxford, unakumbuka nilimtaja kuhusiana na mjadala wa lugha ya kidini. Alikuwa mtu mwenye mfano wa don wa Oxford ambaye alikuwa na kupepesa macho bila sababu, unakumbuka, kuhusu mtu anayejaribu wakati huo.

Katika kitabu chake, *The Language of Morals*, alijaribu kuchambua matumizi ya kawaida, kumbuka kifungu hicho cha maneno , alijaribu kuchambua matumizi ya kawaida ya lugha ya maadili kwa lugha ya kawaida. Na akafikia hitimisho kwamba kinachoenea katika lugha ya maadili ni sharti badala ya aina ya sarufi inayoonyesha. Kwa hivyo umuhimu wa msingi sio kwamba unatoa taarifa fulani ya kweli, A ni B, au kitu cha aina hiyo, kuiba ni makosa, lakini ni hali ya sharti.

Usifanye hivyo! Lugha ya maadili ni kuagiza, si kuelezea. Na kwa hivyo, inaepuka uthibitisho wa chanya wa maelezo yanayodaiwa kuwa ya kweli. Madai ya maadili si maelezo ya kweli; ni maagizo, na kwa hivyo una kitu tofauti.

Taarifa imefichwa katika dai kwamba mtazamo wa kimantiki wa lugha chanya ulipunguzwa kwa kiasi kikubwa sana kiasi kwamba uliruhusu tu tautologia na kauli za maelezo. Kila kitu kingine ni usemi wa hisia. Vipi kuhusu amri na kadhalika? Angalia fumbo hilo hata katika Wittgenstein, kifungu ambacho nilikusomea jana usiku, wiki iliyopita badala yake , ambapo Wittgenstein anasema, mtu anasema, usifanye hivyo.

Na unachotaka kusema kujibu ni, sawa, vipi kama nitafanya? Kile ambacho Wittgenstein anachezea ni jambo la ajabu la kutofanya hivyo ikiwa unafanya kazi na mtazamo wa kupunguza kwamba unachoweza kufanya ni kutoa kauli za kweli au kuelezea mambo kwa hisia. Unasema, hiki ni nini ambacho hutaki kufanya? Na Hare, kwa kweli, anaelewa hili na kuliona kama sifa muhimu ya lugha ya maadili, si tu hukumu za maadili bali pia aina nyingine zote za lugha ya maadili. Utawala wa Sheria.

Bila shaka, aina hiyo ya sheria ya awali si ya kuwajibika kuhusu misingi ambayo imejikita. Hii inaweza kuwa dawa ya kijamii. Inaweza kuwa dawa ya wazazi.

Huenda ikawa amri au agizo lingine. Inaweza hata kuwa amri ya Mungu. Na ujumbe huo wa amri ya Mungu, unaona, unatoka baadaye kidogo.

Naam, utabiri wa awali ulifuatiwa kwa muda mfupi na kuonekana kwa utabiri wa awali. Utabiri wa awali. Philippa Furt, ambaye yuko UCLA, na John Searle, hapa, kiini ni kwamba ni ukweli wa majaribio tu lakini ukweli wa majaribio wenye thamani.

Na ili kueleza hoja yake, John Searle, katika makala inayoitwa, Jinsi ya Kutoa Ought kutoka kwa Is, alionyesha jinsi hilo linavyoweza kufanywa. Kwa hivyo, hapa ubaoni, wacha nizime hili kwa sasa ili uweze kuliona vizuri zaidi. Jones alisema, Ninaahidi kumlipa Smith \$5.

Sasa hiyo ni taarifa ya kweli, inayoweza kuthibitishwa kijaribio. Kwa hivyo inafuata kwamba Jones aliahidi kumlipa Smith \$5, tafsiri rahisi. Kwa hivyo, inafuata tena kwamba Jones alijiweka chini ya wajibu wa kumlipa Smith \$5, suala la ufafanuzi wa maneno.

Inafuata basi, tafsiri rahisi, Jones ana wajibu wa kumlipa Smith \$5. Na matokeo yake, tena, tafsiri rahisi, Jones anapaswa kumlipa Smith \$5. Na una wajibu wa kimaadili unaotokana na kauli inayoweza kuthibitishwa kimajaribio.

Hiyo ni kusema, kuna baadhi ya hali halisi, kama vile kuahidi, ambayo ni kitendo cha kijamii, kitu kinachoweza kuelezewa kwa kutumia maneno ya majaribio. Kuna baadhi ya hali zinazoweza kuelezewa ambazo zinahusisha sharti la kimaadili. Kwa hivyo unaelezea sharti la ni kutoka kwa sharti kwa kuelezea kwa uangalifu na kutafsiri maelezo ipasavyo.

Na kwa hivyo, kile So alikuwa akifanya, unaona, kilikuwa kikionyesha kile anachokiita kitendo cha hotuba cha aina ambayo, nambari moja, Jones alisema, ninaahidi kumlipa Smith \$5. Hiyo ni aina ya kitendo cha hotuba. Ni aina ya kitendo cha hotuba kinachoonyesha maadili.

Lugha ni tofauti zaidi kuliko kurahisisha kupita kiasi kwa AGA. Kwa hivyo unapata ufafanuzi. Sasa, kwa njia nyingi, moja ya maendeleo ya kuvutia zaidi ni ile ya nadharia ya amri ya kimungu.

Sasa, fasihi kuhusu nadharia ya amri ya kimungu, na kwa wale ambao mmekuwa katika nadharia ya maadili, hii ni hadithi ya zamani, lakini fasihi kuhusu nadharia ya amri ya kimungu mara nyingi huirudisha nyuma hadi Enzi za Kati, haswa kwenye mazungumzo ya Plato, Euthyphro, ambapo Socrates anajadili suala la heshima kwa mzazi na heshima ya kimungu na kadhalika. Huzua swali la kama amri ni sahihi kwa sababu Mungu anataka, au Mungu anataka kwa sababu ni sahihi? Jambo la aina hiyo

Plato anazua. Jambo la msingi ni kwamba kuna desturi ndefu ya kufuatilia majukumu yetu ya kimaadili, bila shaka, kwa mapenzi ya Mungu.

Sheria ya Mungu, amri za Mungu, hata zipi zitangazwe vipi. Na hilo lilichukuliwa katika suala hili, kuhusu maana ya maneno ya kimaadili. Sasa, ninakuja hivyo kimakusudi ili kuonyesha kwamba nadharia ya amri ya Mungu inaweza kutumika kwa angalau njia mbili au labda tatu tofauti.

Inaweza kutumika, na nadhani hii labda ndiyo umuhimu wake muhimu zaidi; inaweza kutumika katika kuzungumzia msingi wa wajibu wa kimaadili. Kwa nini uwe mwema? Naam, mapenzi ya Mungu. Nadharia ya amri ya Mungu.

Msingi wa wajibu wa kimaadili, ni wazi kabisa. Pia umetumika katika suala la chanzo cha maarifa yetu ya kimaadili. Tunajuaje kilicho sahihi? Kwa sababu Mungu amesema.

Na kwa bahati mbaya, Carl Henry, katika maandishi yake kuhusu maadili, anasisitiza kuhusu hilo katika suala hilo. Kwa kweli, hatofautishi mambo haya tofauti, lakini hasa ni wasiwasi wake kuisitiza chanzo cha maarifa ya maadili. Nadhani bado unaweza kuitumia kuisitiza chanzo cha maarifa ya maadili ikiwa unatambua kwamba kuna ufunuo wa jumla na maalum katika masuala ya maadili.

Na, bila shaka, katika Warumi 1, Paulo anazungumzia waziwazi kuhusu maarifa ya maadili kwa njia ya ufunuo wa jumla. Kwa kadiri kuna ushuhuda wa sheria ya maadili katika jinsi asili ya mwanadamu inavyojengwa ili kufanya kazi, basi kwa maana hiyo, kuwa na Mungu kama muumbaji kunamaanisha amri hii ya kimungu huko nyuma. Lakini njia ya tatu ambayo nadharia ya amri ya kimungu inatumika, na ile ambayo ni muhimu katika muktadha huu wa baada ya chanya, ni katika maana ya maneno ya maadili.

Inamaanisha nini kusema kwamba kitu ni sahihi au kibaya? Inamaanisha nini kusema ni kizuri au kibaya? Rejea ni amri za Mungu. Rejea mapenzi ya Mungu. Kwa hivyo upya huu wa nadharia ya amri ya kimungu umekuwa kushughulikia masuala yaliyoletwa na Ayer.

Sasa, hilo linaonekana waziwazi katika maandishi ya Robert Adams. Katika UCLA. Kwa bahati mbaya, umesikia, labda ulikutana na Marilyn Adams alipokuwa hapa kwa ajili ya mkutano, sivyo ilikuwa mwaka jana? Robert Adams ni mumewe.

Wao ni timu ya mume na mke huko UCLA. Wanandoa wa ajabu zaidi. Ameandika makala kadhaa kuhusu nadharia ya amri ya Mungu.

Philip Quinn ameandika kitabu kuhusu mada hii. Alikuwa katika Chuo Kikuu cha Brown. Yeye, kama watu wengine wengi wema, sasa yuko Notre Dame.

Ulimwengu mzima unaonekana kukusanyika pale Notre Dame. Na Phil Quinn yuko hivyo. Sasa, kwa bahati mbaya, yeye ni mhariri wa Imani na Falsafa, jarida la Jumuiya ya Wanafalsafa Wakristo.

Lakini hizo mbili kwa sasa ndizo sauti kuu. Lakini msisitizo juu ya nadharia ya amri ya Mungu pia unarudi kwa Elizabeth Anscombe. Unapaswa kumfahamu jina la nani?

Mwanafalsafa mwanamke Mkatoliki Mwingereza ambaye, tangu miaka ya arobaini na kuendelea, amekuwa akifanya kazi nzuri katika masuala mengi ya falsafa ya maadili na saikolojia ya kifalsafa. Naam, nadhani ilikuwa mwaka wa 1955, nadhani ilikuwa hivyo. Alichapisha makala katika jarida la Uingereza la Mind linaloitwa Modern Moral Philosophy.

Falsafa ya Maadili ya Kisasa. Ambapo alilalamika kwamba ilionekana kana kwamba kwa nusu karne kumekuwa na aina fulani ya njama ya kuondoa dhana ya sheria kutoka kwa maadili ya kisasa. Anazungumzia hasa kuhusu ushawishi wa matumizi ya kawaida.

Lakini bila shaka, hadithi ya nusu ya kwanza ya karne hii haijumuishi tu kuenea kwa maadili ya matumizi, bali pia kuongezeka kwa mtazamo chanya wa kimantiki. Ambayo ni wazi iliondoa dhana ya sheria kutoka kwa falsafa ya maadili. Madai yake yalikuwa kwamba haishangazi kabisa kwamba, bila aina fulani ya maadili Mtoa sheria, ni vigumu sana kudumisha dhana ya sheria ya maadili.

Na alirejelea ipasavyo mizizi ya dhana ya sheria ya maadili katika mila ya Magharibi, ikiwa katika mila ya Kiyahudi-Kikristo na katika Ustoiki wa Kirumi. Sasa mchanganyiko huo. Na yeye, kama Mkatoliki, kama Thomist, alikuwa akibishana, bila shaka, kuhusu upya msisitizo juu ya sheria ya maadili.

Ambayo ingetupa msingi fulani wa si tu wajibu, bali pia umuhimu wa dhana ya sheria ya maadili. Umuhimu wa dhana ya sheria ya maadili. Neno hilo linaweza kuwa na maana ikiwa kuna mtoaji wa sheria ya maadili.

Na kile angetaka ni nadharia ya sheria ya asili. Mchanganyiko wa amri ya kimungu na sheria ya asili. Amri ya kimungu hutoa maana kwa maneno ya kimaadili, na pia msingi wa mamlaka.

Na sheria ya asili katika suala la jinsi tunavyojua majukumu yetu ya kimaadili ni yapi. Kwa hivyo hadithi hiyo basi inarejesha shughuli nzima ya nadharia ya kimaadili, nadhani, kwa ufanisi, mahali ilipokuwa kabla ya wenye msimamo chanya kuonekana. Kwa kweli, kwa njia fulani, iko mbele zaidi kuliko ilivyo kwa sababu ya changamoto kubwa kwa maadili ya matumizi tu ambayo yanaonekana hasa katika nadharia ya amri ya kimungu.

Lakini pia katika mtazamo wa kimaadili na maadili ya sheria. Je, kuna maoni yoyote , swali ? Ndiyo, Carl. Ndiyo, lakini ongeza hilo kidogo, Carl.

Isipokuwa kuna mtoaji wa sheria za maadili , dhana ya sheria za maadili haina maana. Hakuna sehemu ya marejeleo ya majaribio, hakuna sehemu ya marejeleo ya ukweli kwa sheria za maadili. Sasa, kunaweza kuwa na sheria zilizotungwa na wanadamu, lakini katika hali hiyo, ungekuwa na mbunge au mtawala anayefanya kazi ya mtoaji wa sheria za maadili .

Lakini hilo halingekuwa na mamlaka ya sheria ya kimungu. Kwa hivyo anamtaka mtoaji wa sheria ya kimungu ili kutoa maana kwa sheria ya maadili ya ulimwengu wote na isiyobadilika, ambayo dhana hiyo ingekuwa haina maana kimtihani, bila hiyo ingekuwa haina maana kimtihani. Kant angejibuje hilo? Kwanza kabisa, Kant hangekuwa na wasiwasi kuhusu maana ya kimtihani na uthibitishaji wa kimtihani na shughuli hiyo yote .

Utaona. Swali lako linavutia kwa sababu Kant anafanya kinyume chake. Kant atasema kwamba kwa vile tuna utambuzi huu wa hisia ya wajibu, tuna utambuzi huu wa hisia, lazima tueleze hilo kwa njia fulani.

Hatimaye, mtoa sheria za maadili . Utaona. Kwa hivyo nadhani yangu ni kwamba Kant angempongeza Anscombe kwa hatua hiyo huku akikataa nadharia yake ya sheria za asili pamoja na msingi wake wa kimetafizikia.

Utaona. Lakini uhusiano kati ya sheria ya maadili na mtoaji wa sheria ya maadili Kant anatambua waziwazi kama Anscombe. Ndiyo.

Kant angesema lazima umdhanie mtoa sheria . Na nadhani Anscombe, angalau katika miaka ya 1950 kama Thomist, angesema tunaweza kutumia hoja tano za Thomas kwa mtoa sheria wa maadili. Lakini hata bila mtoa sheria , Kant angesema tuna wajibu.

Ndiyo, angesema tuna hisia ya wajibu wa kimaadili. Hilo ni wazo. Naam, ndiyo, tuna utambuzi wa kimaadili wa msingi wa kawaida wa maadili kwamba tunapaswa kutenda kila wakati kwa hisia ya wajibu.

Ndiyo, kwa maana hiyo, ni rahisi kuelewa. Utata huja wakati wa kujaribu kutenda kwa busara na kufanya jambo ambalo si sahihi. Hapo ndipo utata unapojitokeza, katika hukumu maalum ya maadili .

Lakini nadhani tofauti kati yao ambayo unaweza kuwa unaielewa ni hii. Ninatumia neno intuitive kwa Kant. Ndiyo, si kwa maana ya Moore au Ross, si intuitive, bali kwa maana ya msingi wa kawaida wa maadili.

Lakini kwa sababu ya kuja kwa kigezo cha uthibitishaji chanya, Anscombe angetaka kuepuka aina hiyo ya mbinu. Kwa sababu mchanya angemuuliza Kant. Hali ni nini? Maana ya hisia hii ya wajibu ni nini? Je, hii ni hisia ya wajibu inayoweza kupatikana kwa majaribio? Na mchanya angesema hapana, sivyo.

Kwa hivyo maadili ya Kant yangeondolewa na nadharia ya Ayer ya hisia . Je, unafuata? Sasa, kwa kukwepa hilo, Anscombe anajaribu kurudi kwenye maana ya dhana ya wajibu au sheria ya maadili. Kwa hivyo, kuifanya imtegemee mtoaji wa sheria ya maadili.

Karl? Kwa hivyo, utambuzi wa sheria hizi za maadili ni matokeo tu ya mtoaji wa sheria za maadili ? Sio rahisi kuelewa, lakini zaidi ni ... Ndiyo, ndiyo, ndiyo. Ili kwamba ikiwa mtu ni mtaalamu wa asili anayezingatia mambo ya asili na hana mtoaji wa sheria za maadili, kuna uwezekano mkubwa kwamba hatapata maana yoyote ya sheria za maadili. Hakuna maana halisi hata kidogo.

Sasa unaona, jiulize, unaweza kuona hili waziwazi, jiulize ni aina gani ya maana, kulingana na nadharia ya uthibitishaji ya Ayer, ni aina gani ya maana inayoambatana na kauli kama, sisi sote tumefungwa kimaadili na sheria ya ulimwengu? Unaona ? Naam, kufungwa kimaadili, hiyo inamaanisha nini? Kuwa na hisia za kibinafsi za kulazimika kufanya hivi? Hisia za kibinafsi za hatia, sawa, Ayer angesema, hilo ni jambo la mwanasaikolojia kuelezea, halina uhusiano wowote na wajibu wa kimaadili. Unaona ? Kwa hivyo ukirudia tu maelezo ya kisaikolojia, hilo halisaidii hata kidogo. Unakumbuka aina nne za lugha ya maadili ya Ayer? Unakumbuka? Kuna maelezo ya kisaikolojia, na kuna maelezo ya kisaikolojia na mengine ya kibinafsi.

Kuna mawaidha, sawa, ambayo yanaashiria hisia tu. Kuna matamshi ya moja kwa moja ya hisia, na kuna hukumu za kimaadili zinazodaiwa. Kuna kauli za kimaadili, niseme pia.

Sawa, tuendelea na inayofuata. Matokeo ya mjadala huo kuhusu lugha ya maadili na maana yake yalileta tena maadili ya kawaida. Na tumekuwa na miaka 20 iliyopita ya shughuli kubwa katika maadili ya kawaida.

Nimeorodhesha maandishi watano wenye ushawishi mkubwa, majina ambayo unapaswa kuyafahamu, na tayari unafanya hivyo ikiwa umekuwa ukichukua nadharia ya maadili. John Rawls huko Harvard, kitabu chake kuhusu nadharia ya haki, akianzisha mbinu ya ukandarasi. Unakumbuka wazo la John Locke la hali ya asili, ambalo lilisababisha, kwa sababu ya mahitaji na haki za kawaida, kwa jamii ya kiraia ambayo ilitegemea aina fulani ya mkataba wa kijamii.

Anachofanya Rawls si tu kuzungumzia msingi wa mkandarasi kwa serikali, bali msingi wa mkandarasi kwa maadili yote. Kwa hivyo anahitaji kuwa na hali yake sawa na ya

Rawls. Na anachoelezea ni kile ambacho kingeendelea nyuma ya kile anachokiita pazia la ujinga.

Pazia la ujinga. Hiyo ni kusema, ikiwa kundi la watu lingechukua msimamo kwamba hawajui chochote kuhusu matokeo ya baadaye ambayo yanaweza kuwaathiri kwa uzuri au ubaya. Pazia la ujinga.

Ungeweka kanuni za aina gani kwa ajili ya kupanga maisha yetu nyuma ya pazia hilo la ujinga? Na anapendekeza kwamba kile kitakachojitokeza, anachopendekeza, kinategemea kanuni mbili. Kwanza, kwamba faida na gharama za jamii zinapaswa kusambazwa kwa usawa. Na pili, kwamba hii inapaswa kuwa wakati kuna ukosefu wa usawa na faida kwa watu wasio na faida kubwa.

Kwa manufaa yakiwanufaisha wale walio na faida ndogo zaidi. Naam, na juu ya hilo, alijaribu kupendekeza jinsi uchumi wa kisiasa unavyoweza kupangwa kwa namna hiyo. Sio mbinu ya manufaa kabisa.

Ingawa anapozungumzia usawa wa faida na gharama, ni wazi kuna dokezo la matokeo. Lakini si mbinu ya manufaa. Hasemi tu moja kwa moja, ongeza faida kwa idadi kubwa ya watu.

Hapana. Kuna noti ya Kantian ndani yake, msisitizo juu ya usawa, kupuuza mambo mengine. Kuna noti ya Kantian ndani yake, lakini si maadili ya Kantian yanayotenda kwa hisia ya msingi ya wajibu.

Ni mpango wa kimkataba. Ili maadili yasitegemee amri fulani ya Mungu. Yasitegemee kanuni fulani ya maadili ya awali.

Haitegemei tathmini ya majaribio ya matokeo. Sawa. Kwa njia hiyo, unaondoa amri ya Mungu, unaondoa sheria ya asili, unaondoa maadili ya Kantian, unaondoa maadili ya matumizi.

Inategemea zaidi makubaliano ya kijamii. Inategemea zaidi makubaliano ya kijamii. Na mbinu yake imekuwa na majadiliano mengi, si tu miongoni mwa wanamaadili, bali pia katika sayansi ya siasa, uchumi, na kadhalika.

Kwa ujumla, mwelekeo wake unaelekea kwenye falsafa ya kisiasa na kiuchumi yenye uhuru zaidi kuliko ya kihafidhina kwa msingi wa kanuni hizi. Pia huko Harvard, Robert Nozick, Anarchy, State, na Utopia, ni mhafidhina katika mawazo ya kiuchumi na kisiasa kama mtu anavyoweza kuwa. Hoja ya Nozick ni kwamba kuna kanuni moja tu ya msingi.

Kwamba kila mtu ana haki ya kupata chochote anachoweza, mradi tu asichukue kinyume cha sheria kutoka kwa mtu mwingine. Haki za ununuzi. Ni aina ya ubinafsi wa kimaadili.

Kanuni moja ya msingi ya maadili ni kuheshimu haki za ununuzi. Loo, anatetea usalama kwa wale walio na faida ndogo zaidi . Lakini kimsingi, ni ubinafsi kamili.

Inaonekana kwangu kwamba yeye ndiye msemu wa kifalsafa wa aina ya Reaganomics iliyozungumzia mpango wa mtu binafsi na kimsingi haki za upatikanaji zenye angalau kanuni za kisheria na wavu wa usalama. Cha kushangaza, kulikuwa na watu wawili katika idara moja kwa wakati mmoja huko Harvard. Miaka michache iliyopita, kulikuwa na mmoja wa wahitimu wetu katika shule ya sheria huko Harvard, na walikuwa wakijadili kuhusu mitazamo hii miwili katika darasa moja la sheria, wakati sauti kutoka nyuma ya chumba, ambayo iligeuka kuwa Rawls, ilipomkatisha na kumrekebisha mtu.

Na sauti nyingine, ikawa Nozick, kutoka upande wa pili wa chumba aliingilia kati vivyo hivyo, na kwa hivyo wakawa na wawili hao katika darasa hilo la sheria wakijadili suala hili. Mijadala mingi, nashuku. Alan Goodworth, Chuo Kikuu cha Chicago, alistaafu miaka michache iliyopita.

Akili na maadili. Kimsingi ni Kantian . Na kwa njia nyingi, anawakilisha kuzaliwa upya kwa mbinu za Kantian za maadili.

Mara nyingi huitwa heshima kwa watu . Heshima kwa watu ndiyo kanuni ya msingi. Unakumbuka kwamba uundaji wa pili wa Kant wa sharti la kategoria ulikuwa kwamba tunapaswa kuwatendea watu kama malengo na si kama njia tu.

Heshima kwa watu . Naam, Alan Goodworth anajaribu kuelezea hilo kwa kusema kwamba kila mmoja wetu anataka kuwa na uhuru wa juu iwezekanavyo ili kutekeleza mradi wake wa maisha. Sasa, ukweli kwamba nataka uhuru huo, ikiwa nitakuwa thabiti kimantiki badala ya kujipinga kimantiki, unamaanisha kwamba ninapaswa kuheshimu uhuru wa watu wengine kwa lengo lile lile.

Kwa hivyo tuna kile anachokiita kanuni ya uthabiti wa jumla. Kanuni ya uthabiti wa jumla, ambayo kwa kweli ni kanuni ya Kant ya uwezaji wa jumla. Hutaki kutetea malengo yako mwenyewe, malengo yako mwenyewe, haki zako mwenyewe kwa kukiuka haki zile zile kwa wengine.

Hilo lingekuwa linakiuka kanuni ya uthabiti wa jumla. Na hivyo amejaribu kujenga upya maadili ya Kantian hivyo. Alan Donegan, ambaye pia alikuwa Chicago kwa miaka mingi na kisha akahamia Caltech, alifariki mwaka mmoja na nusu tu, miaka miwili iliyopita.

Kitabu cha Alan Donegan, *The Nadharia ya Maadili*, pia ni Kantian. Alichotaribu kufanya ni kuelewa kanuni ya heshima kwa watu na kuona kile kinachoweza kuhitimishwa kutokana na hilo katika utekelezaji wa aina maalum ya maadili. Alichofanya ni kusema kwamba kanuni muhimu za maadili ya Kiyahudi-Kikristo ni kweli.

Utavutiwa na hilo, aliniambia hili wakati mmoja alipokuwa hapa nje, kwamba ingawa ilimchukua miaka mingi kulifanyia kazi na kulijadili, baada ya kitabu hicho kwenda kwa mchapishaji, alifikia hitimisho kwamba ikiwa maadili ya Kiyahudi-Kikristo yalikuwa kweli, kwamba theolojia ya msingi labda ilikuwa kweli pia, na anapaswa kuwa Mkristo. Na kwa kuwa mtu mwenye maadili, alifanya hivyo. Na mtu wa ajabu sana kwa wakati mmoja.

Alan Donegan, kitabu chenye thamani kubwa. Alasdair MacIntyre, jina ambalo umesikia katika miunganisho kadhaa, nina uhakika. Kazi tatu katika uwanja huu ambazo zina ushawishi mkubwa na zinawakilisha zamu kutoka kwa mbinu zinazoongozwa na sheria hadi maamuzi na vitendo vya maadili.

Kuachana na hilo, mbinu inayoongozwa na sheria katika maamuzi ya kimaadili. Maadili ya kufanya maamuzi. Kuachana na hilo badala yake kuelekea kile tunachokiita maadili ya wema.

Msisitizo juu ya tabia ya maadili. Sifa za maadili za mtu. Badala ya sifa za maadili za matendo ya mtu binafsi.

Sasa, katika Baada ya Sifa, alifuatilia historia nzima ya maadili kutoka nyakati za kabla ya Sokrati, kwa kweli kutoka nyakati za Homeric, kabla ya kabla ya Sokrati, kutoka nyakati za Homeric hadi nyakati za baada ya Kantian. Akisisitiza kwamba Wagiriki wa mapema na kuendelea hadi Plato na Aristotle na Stoics na kuendelea hadi Zama za Kati, wote walikuwa na nia ya kukuza sifa. Unaona Plato akijali ukuaji na ukuaji wa roho.

Unaona katika Augustine, na kadhalika, ukuaji wa tabia. Na hadi karne ya 18, kwa kweli, ndipo unapoona katika Mwangaza maendeleo ya maadili ya maamuzi na vitendo yanayotegemea sheria yakiipewa kipaumbele. Sasa, lazima uwe mwangalifu usifanye mambo ya jumla kupita kiasi.

Kwa sababu hakika katika watu kama Augustine na Thomas Aquinas, pamoja na mbinu zao za sheria asilia za maadili, kuna wasiwasi kuhusu sheria za maadili, yaani, sheria asilia za maadili, pamoja na sheria ya kibiblia, ili kuongoza maamuzi ya maadili na kutoa matendo sahihi. Hilo lipo. Lakini wasiwasi mkubwa ni ule wa fadhila.

Kwa kweli, inavutia kugundua, na inaweza kuonekana kuwa ya kushangaza mwanzoni kusikia, kwamba Thomas Aquinas anapozungumzia sheria za nadharia ya vita tu,

anafanya hivyo chini ya rubriki kubwa ya fadhila ya upendo. Fadhila ya upendo. Kwa sababu upendo unahitaji kwamba haki ilinganishwe na upendo.

Na kwa hivyo vita tu lazima ieleweke kwa njia hiyo. Sasa, kile MacIntyre anachofanya, hata hivyo, si tu kufuatilia maendeleo ya mila hizi mbili katika maadili, lakini pia kuangalia kile kilichofuata maadili katika maadili yanayoongozwa na sheria, angalia maendeleo ya utilitarianism na kutojali kwake kabisa kwa masuala ya maadili. Inavutiwa tu na matumizi ya juu ya vitendo na sera, unaona.

Ni kwa ajili ya malengo yasiyo ya kimaadili badala ya lengo la kimaadili la ukuaji wa tabia. Anafanya hivyo. Lakini pia anasisitiza kwamba haya yanategemea mila tofauti, mila tofauti za kifalsafa ambazo haziwezi kulinganishwa.

Sasa, kuzungumzia kutolingana ni kusema kwamba huwezi kutathmini moja kwa kanuni za nyingine. Huwezi kutafsiri moja kwa masharti ya nyingine. Hazipunguzwi, moja kwa nyingine.

Na anaendeleza hili zaidi katika kitabu cha pili kati ya hivi, Haki ya Nani, Uelewa Upi? Swali la haki ya nani linaweka wazi kutolingana kwa mila kuhusu maana na mahitaji ya haki. Lakini ni mantiki gani inayosisitiza kutolingana kwa sababu zinazotolewa kwa mitazamo ya kimaadili inayotolewa. Kuna viwango tofauti vya hukumu ya busara vinavyohusika.

Na mada hiyo inajitokeza tena katika juzuu yake ya tatu, ambayo ilionekana miaka michache iliyopita, Matoleo Matatu Yanayopingana ya Uchunguzi wa Maadili. Matoleo Matatu Yanayopingana ya Uchunguzi wa Maadili. Sasa, ikiwa una muda wa kusoma moja tu kati ya haya matatu, soma la tatu.

Ni fupi zaidi kuliko zingine. Kila moja ya zingine ingeweza kuandikwa, nadhani, na hoja ikasikika kwa ufanisi katika nusu ya urefu. Lakini MacIntyre ni aina ya mtu mkubwa wa Kiskoti-Kiayalandi ambaye ni mzungumzaji sana wa lugha yake na mambo anayopenda, kiasi kwamba anachoandika kinavutia kwa kila aina ya hadithi za kihistoria, hasa pale ambapo ni chochote kuhusu Waskoti.

Namaanisha, unapata elimu kuhusu historia ya Uskoti na mambo yote, lakini pia mengine. Ana mambo ya kuvutia katika historia ya kijamii, si historia ya kiakili tu, bali historia ya kijamii ambayo hujitokeza katika hili kwa ufanisi mkubwa. Sasa, mila tatu pinzani za juzuu ya tatu ni zile ambazo ni tofauti waziwazi katika mtazamo wao wa sababu na pia mtazamo wao wa msingi wa maadili.

Nambari ya kwanza ni utamaduni wa Aristotle. Utamaduni wa Aristotle, ambao, bila shaka, umeendelezwa kikamilifu zaidi na Thomas Aquinas. Toleo la pili ni toleo la Mwangaza wa karne ya 18, karne ya 19.

Ananukuu toleo fulani la karne ya 19 la Encyclopedia Britannica, ambalo lilikuwa na makala kuhusu maadili, ambayo iliyachukulia maadili kama sayansi nyingine, ambayo ilikuwa ikikusanya maarifa zaidi na zaidi ya maadili ambayo yalikuwa yakitambuliwa kote ulimwenguni hadi tungekuwa na sayansi ya maadili ya ulimwengu mzima, yenye msingi kamili katika hoja chanya. Naam, aina hiyo ya mbinu ya mantiki, ambayo anaiona kama matokeo ya mbinu inayoongozwa na sheria ya baadhi ya waandishi wa karne ya 18. Kisha toleo la tatu, mila ya tatu, ni Nietzsche.

Na hii, bila shaka, ni nyongeza anayoifanya kwa wengine. Na nadhani ni sawa kusema kwamba anaongeza maadili ya Nietzsche ya wenye nguvu na dhaifu katika mapambano ya madaraka. Unajua, mambo ya Nietzsche.

Kwa sababu wakati amekuwa akifanya kazi kwenye mambo haya mengine, tumekuwa na ufufuo mkubwa wa mfumo wa baada ya usasa, unaona, pamoja na msisitizo wake sasa tunaouita usahihi wa kisiasa, lakini ambao kimsingi ulikuwa ni ubinafsi, kuzungumza kuhusu ukweli wangu na viwango vyangu vya maadili na kadhalika, kutokana na madai ya matamania yasiyo ya msingi wa kimantiki bali ya hiari. Na kwa hivyo anatoa njia mbadala hizi tatu na kujaribu kutoa uamuzi kati yao unafikia wapi hasa. Lakini kumbuka kwamba wana dhana tofauti ya kile kinachounda mantiki.

Katika kisa cha mapokeo ya kwanza, kuna dhana ya hekima, ambayo inatoka kwa Aristotle, hekima, na busara. Inatoka kwa Aristotle na tena katika Enzi za Kati. Katika pili, ni hoja ya kukisia kwa mtindo wa kisayansi, kwa hivyo ni wazo bora la kisayansi.

Na katika la tatu, bila shaka, sababu ni kuhalalisha tu. Ni mtumishi wa hisia. Na unaweza kuhisi katika hili anakotoka.

Cha kufurahisha ni kwamba, aina hii ya kitu inahusiana sana na wasifu wake mwenyewe. Kwa sababu alianza akiwa kijana katika miaka ya 50 akiandika kuhusu tatizo la lugha ya kidini. Unakumbuka mchango wake katika majadiliano ya lugha ya kidini ulikuwa katika kuzungumzia dhana potofu isiyo ya kawaida, asili isiyo ya kawaida ya lugha za kidini tofauti na matumizi mengine ya lugha, hivyo huwezi kuunga mkono imani ya kidini kwa kutumia aina nyingine yoyote ya matumizi ya lugha.

Jambo kuu ni kwamba wakati huo, alikuwa na theolojia ya Barthia kabisa, kwamba Mungu anajulikana bila kujali michakato ya kimantiki kwa aina fulani ya kukutana na kuwepo kwake. Kwa miaka mingi, aliacha Ukristo kabisa. Alipendezwa na Umaksi, na vitabu hivi vitatu vinawakilisha harakati za taratibu ambazo amekuwa akizifanya kurudi kwenye aina fulani ya uungu. Kwa hivyo alipochapisha *After Virtue*, alikuwa Mkristo wa Aristotle, lakini hakuwa amerudi kwenye Ukristo.

Na mchakato umekuwa ukiendelea ili juzuu ya tatu, yeye si Aristotle tu, bali Thomist, na Mkatoliki anayekiri, unaona. Kwa hivyo amerudi kwenye imani ya Kikristo. Na, kama nilivyosema hapo awali, kama watu wengine wengi wema, sasa yuko Notre Dame.

Kwa hivyo hivi ndivyo maadili yamekuwa yakiendelea. Kwa hivyo nadhani ni sawa kusema kwamba katika miaka 20 iliyopita, hawa ndio watu watano wenye ushawishi mkubwa katika maadili. Hisia yangu ni kwamba ushawishi wa Rawls unaendelea na utaendelea, zaidi ya Nozick, Gewirth , na Donegan.

Na kwamba katika hatua hii, labda ni Rawls katika maamuzi ya kimaadili yanayoongozwa na sheria, yanayoongozwa na kanuni, na MacIntyre katika maadili ya fadhila, ambao ndio waandishi wawili waliojadiliwa zaidi, watu unaopaswa kuwafahamu. Acha niishie hapo na kukuachia uulize, utoe maoni, utoe maoni, uongeze chochote. Matokeo yake ni kwamba maadili ya kawaida, kama falsafa ya dini, yako hai tena na yanaendelea vizuri, licha ya hayo.

Wanashughulikiaje haki na rehema? Kwa haki, ndiyo. Unasikia mazungumzo mengi kuhusu haki. Rawls anafafanua haki kwa kugawa faida na gharama za jamii kwa usawa.

Nozick, katika suala la kutetea haki za mtu binafsi, kimsingi anatetea haki za upatikanaji. Gewirth katika suala la kumheshimu mtu mwingine na mradi wake wa maisha. Donegan tena, katika suala la haki za mtu binafsi.

Kwa hivyo nadhani ni sawa kusema kwamba msisitizo juu ya haki uko katika suala la nadharia ya haki. Na nadhani pia inavutia kwamba hakuna hata mmoja kati ya hao wanne anayetumia vyema. Haimaanishi kusema kwamba wanapuuzua mambo muhimu; hawayapuuzi.

Lakini si watetezi wa manufaa kwa maana ya kufanya kazi katika kila kitu kwa kanuni ya manufaa. Kwa hivyo heshima kwa watu , dokezo la Kantian, na nadharia za haki za binadamu zinaonekana kuwa muhimu sana . Donegan , sawa na Donegan kwa sasa, bila shaka angesema kwamba maadili ya kibiblia huenda mbali zaidi kuliko mbinu ya Kantian ya maadili.

Ingawa sina uhakika kama aliwahi kufanya hivyo hadi akaridhika. Nakumbuka alipotoa mihadhara kuu katika mkutano wetu wa falsafa miaka michache baada ya nadharia ya maadili kutolewa. Katika kipindi cha majadiliano, nakumbuka Rich Mao kutoka Chuo cha Calvin akiwa amesimama kwenye kona hiyo, kama tungekuwa upande wa mashariki wa Edmund, akimhoji Donegan pale jukwaani, na kujaribu kumwongoza hatua kwa hatua ili kuelezea jinsi maadili ya Kikristo yangeathiri mawazo yake ya kimaadili.

Na polepole alianza kujitokeza na kuanza kuiona, lakini ilibidi afikirie kwa njia ambazo hakuwahi kufikiria hapo awali, kabla ya kuwa mtheisti . Alilelewa katika nyumba ya Methodist huko Australia, lakini nadhani hakuwa amefikiria sana kutoka kwa mtazamo wa theistic tangu alipokuwa shule ya uzamili. Sawa, MacIntyre ana ushawishi mkubwa miongoni mwa Wakristo wenye maadili.

Amekuwa na ushawishi mkubwa kwa mwanatheolojia Stanley Hauerwas, HAUERWAS, ambaye amekuwa akiendeleza maadili ya fadhila kutoka kwa msimamo wa kitheolojia zaidi na kuyaunganisha na mbinu za masimulizi ya maadili, masimulizi ya mila. Unaweza kuona aina hiyo ya kitu bila kuficha katika msisitizo wa mila tofauti. Kwa hivyo kushiriki katika maisha ya mila, maisha ya jamii, na kuifanya hadithi yake iwe yako mwenyewe ni mojawapo ya njia ambazo unaingiza ndani maadili ya mila hiyo na kuanza kuchukua fadhila za mila hiyo.

Na hivyo nadharia nzima ya ukuaji wa maadili inaathiriwa sana na aina hii ya mbinu. MacIntyre angesemaje unakosoa sifa za mila fulani? Ndiyo, hiyo ndiyo hoja dhaifu. Unajaribu kudumisha uthabiti.

Unajaribu kuangalia athari kwa wengine na matokeo ya mwisho . Lakini anaonekana hana hoja zozote muhimu za marejeleo. Kwa hivyo inakuwa suala la kupima thamani ya maadili na kijamii ya kitu hicho.

Unaona katika After Virtue, moja ya mambo ya kwanza anayofanya ni kupata tofauti kati ya maadili ya kiungwana ya mila ya Homeric na kile kinachokuja baadaye kuwa maadili ya Kisokrati, unaona, ambapo mtu anapendezwa na uzuri, nguvu, na heshima . Hiyo ndiyo maadili ya kiungwana. Na ikiwa unafahamu maandishi ya Homer, unaweza kuiona katika mashujaa wake.

Sasa, Socrates ni tofauti sana. Anajali haki. Anajali urafiki.

Kwa heshima. Heshima, unaona. Sasa, yeye... Je, ningesema lolote baya ? Si sahihi.

Duni, ndio. Haonekani kusema vibaya. Anaonekana kusema duni kwa upande wa aina ya jamii ambayo ilijengwa.

Moja ilijenga Sparta. Nyingine ilijenga Athene. Chagua unachotaka.

Ndiyo. Ndiyo, haswa. Huwezi kuwa kwenye shabaha zaidi.

Kwa kweli, kustawi kwa mwanadamu ni neno ambalo mara nyingi hutumika kwa lengo. Kustawi kwa mwanadamu. Inamaanisha nini kustawi? Naam, katika utamaduni wa Aristotle, inamaanisha kutimiza kikamilifu .

Maua kamili. Yanastawi. Maua kamili ya uwezo wa mwanadamu.

Lakini hiyo inahusisha teleolojia ya Aristotle. Naam, tumeipitia.